

Димитър Добрович

(1816 – 1905)

200 години от рождението му. Първият български художник с академично образование.

върши гръцкото училище в Куручешме. Там той се сблъсква с Георги С. Раковски, с когото са съученици и живеят в една квартира. Димитър Добрович продължава образованието си в гимназията в Атина (1837 – 1840), тогава се проявява и дарбата му на художник. Взима уроци по рисуване, а след като завършва гимназия, се записва в новооткритата Кралска художествена школа, където учи при италианския художник проф. Рафаело Чеколи. Още в началото се издвоява като талантлив художник и получава престижни награди. Рисува портрети и икони за гръцки черкви. Известен е и се подписва като Димитриос Домвриадис.

През 1848 г. заминава за Рим с мисълта да се усъвършенства като художник, но още същата година се

включва в революционното движение на Джузепе Гарибалди. Известно време се прехранва с рисуване на древните паметници на културата в Рим, но все пак през 1853 г. завършва Художествената академия в италианската столица. Като творец се формира под влиянието на късния италиански романтизъм. Той е майстор на портрета и битовата живопис, а негово уникално изобретение е елеофотографията – творчески експеримент, при който, по специален метод, прави копия на известни картини. Голяма част от творчеството му не е позната у нас, тъй като се намира в музеите на Рим и Атина. В късните си години прави портрети на Васил Левски, Георги С. Раковски, Хаджи Димитър и др.

Завръща се в България едва през 1893 г., при което организира самостоятелна изложба. Част от картините му откупува Министерството на просвещението, част от тях той дарява на обществени институции. През 1897 и 1898 г. творбите му са включени в още две колективни изложби в София.

На името на Димитър Добрович е наречена художествената галерия в родния му град Сливен, както и местната Национална художествена гимназия. ◆

Роден е в Сливен в семейството на майстор-абаджия и търговец. Когато баща му умира, от малък започва да изучава абаджийския занаят. Седемнайсетгодишен, заминава за Цариград, където приятели на баща му помагат да за-

Неделя Петкова Караиванова – Баба Неделя

(1826 – 1894)

190 години от рождението ѝ. Един от пионерите на девическото образование в България през Възраждането, общественик, отдал целия си живот за развитието на народната просвета.

Родена е в Сопот, където започва образованието си в килийното училище на местния женски манастир. Около 15-годишна

тя отхвърля предложението да се покалугери, завръща се у дома и продължава учението си чрез самообразование. Омъжва се 19-годишна, след време мъжът ѝ Петко Караиванов – бунтовник, отмъстител за турските зверства – е заловен и убит. Неделя остава сама с 6 деца. След случайна среща с руския консул в Пловдив Найден Геров, той я препоръчва за учителка в новооткритото девическо училище в София (1858 – 1861), където главен учител е народният просветител и будител Сава Филаретов. По-късно Неделя учителства и на много други места – в Самоков,

Кюстендил, Прилеп, Охрид, Битоля, Велес, Солун, и последователно открива български девически училища. Тази нейна дейност е непрекъснато съпровождана от яростната съпротива на гръцкото духовенство и гъркофилите. През 1867 г., в Прилеп, тя е инициатор на първото честване на празника на създателите на славянската писменост братята Кирил и Методий. Три години, заедно с дъщеря си Станислава (също учителка), Неделя Петкова престоява във Велес. И там, по молба на местното училищно настоятелство, основават девическо училище. Тук създават и женско дружество, като развиват ог-

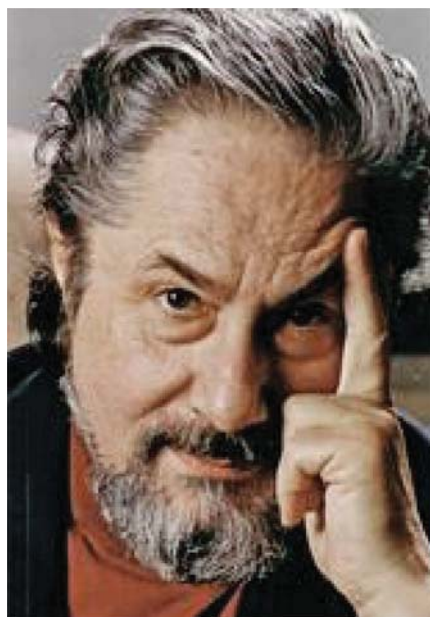
ромна просветна и обществена дейност. През 1870 г. Неделя Петкова се среща с пратеник на Левски (трябва да споменем, че тя е била роднина на Левски, тъй като мъжът ѝ е негов вуйчо) и се включва в революционната дейност. Впоследствие участието ѝ в революционния комитет е разкрито и тя е изгонена от града. През 1872 г., със съдействието на руския консул в Охрид, съпровожда няколко будни ученички до Русия, за да продължат там учението си. Завръщайки се, тя продължава в Солун своята просветна и обществена дейност.

След Освобождението (1878) Неделя Петкова живее в Кюстендил, а

година по-късно се премества в София. И в напреднала възраст продължава да обикаля Македония, за да основава по места първите женски дружества и да възпитава в патриотичен дух българските девойки и жени. Признанието и уважението си към нея в тези последни години народът е изразил с прозвището „Баба Неделя“.

Баба Неделя остава в хрониките като първата българска просветителка в Македония, като пазителка на националния дух. В знак на преклонение пред народополезното ѝ дело един от централните площи в София – в днешни дни вече заличен – е наречен на нейното име. ♦

Никола Гюзелев

(1936 – 2014)

**80 години от рождението му.
Оперен певец (бас-баритон), вокален педагог, художник.**

Бръмбаров. Пее като солист в ансамбъла за песни и танци към МВР, а след спечелен конкурс става член на академичния хор „Г. Димитров“. Участва в редица международни концерти и фестивали. От 1960 г. е стажант, а от 1961 г. – редовен артист в Народната опера. Изявява се на най-големите оперни сцени в Европа, Япония, Северна и Южна Америка, на които жъне невероятни успехи. Постепенно започва да споделя своя опит с млади оперни певци и става преподавател в Българската академия за изкуство и култура в Рим.

Негови партньори на сцената са били Борис Христов, Николай Гяуров, Ана Томова-Синтова, Евгений Нестеренко, Елена

Образцова, Франко Корели, Пласидо Доминго, Пиеро Капучили и други известни изпълнители.

Никола Гюзелев е носител на редица престижни награди, международни и български отличия и звания (златен медал от Световния фестивал на младежта и студентите в Хелзинки (1962), орден „Кирил и Методий“ I степен, орден „Стара планина“ I степен, Почетната награда на Международната академия на изкуствата в Париж, „Доктор хонорис кауза“ на БАН и др.). За изключителни заслуги и принос в развитието на българската култура посмъртно е отличен с наградата „Златен век“ – най-високият почетен знак на Министерството на културата. ♦

